

Vlaams Ruraal Netwerk

Vlaams Ruraal Netwerk

INTERNE EVALUATIE

Werkjaar 2009

Alexander Spriet, Hilde Villé, Koen Wellemans & Nele Vanslebrouck

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

VLAAMSE OVERHEID - Departement Landbouw en Visserij
Koning Albert II-laan 35, bus 40 - 1030 Brussel
Tel: +32(0)2 552 77 17 - Fax: +32(0)2 552 77 01 - www.ruraalnetwerk.be

Inhoud

Inleiding	3
Doelstellingen 2009	4
Organisatie	4
Studiedagen	4
Vormingsmomenten	4
Studiebezoeken / uitwisselingen	4
“Kennismarkten”	4
Communicatie	4
De website moet een werkinstrument worden	4
Publicaties.....	4
Communicatie- en promotiemateriaal	5
Transnationale ondersteuning (door deelname en door communicatie).....	5
Realisaties 2009	6
Organisatie	6
Studiedagen	6
Vormingsmomenten	9
Studiebezoeken/uitwisselingen.....	9
“Kennismarkten”	10
Communicatie	12
Website Vlaams Ruraal Netwerk	12
Publicaties.....	12
Communicatie- en promotiemateriaal	13
Transnationale ondersteuning	14
Positieve en verbeterpunten uit de werking van 2009 (interne evaluatie door Vlaams Ruraal Netwerk en Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid)	16
- op het vlak van organisatie van activiteiten.....	16
- op het vlak van communicatie	16
Positieve en verbeterpunten uit de enquête ingevuld door de stakeholders	17
- op het vlak van organisatie van activiteiten.....	17
- op het vlak van communicatie	17
Bijlage: Overzicht belangrijkste uitgaven 2009	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Inleiding

Het tweede werkjaar van het Vlaams Ruraal Netwerk was er opnieuw één om trots op te zijn. Althans, dat is toch ons gevoel bij het schrijven van deze evaluatie. De kinderziektes zijn er bijna allemaal uit en we zijn mooi op weg om een gevestigde waarde op het gebied van plattelandsontwikkeling te worden.

In de hierna volgende evaluatie vindt u eerst een overzicht van de acties die we in het jaar 2009 hebben ondernomen. Deze realisaties op het vlak van organisatie, communicatie en transnationale ondersteuning werden daarna afgetoetst tegen de voornemens die we aan het begin van 2009 hadden gemaakt.

Hier blijft het echter niet bij: in het najaar van 2009 vroegen we onze stakeholders via een tevredenheidsenquête naar hun ideeën over onze werking in de twee afgelopen jaren en hun suggesties naar de toekomst toe. Daarnaast organiseerden we op 15 januari 2010 een brainstormdag voor de Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid en van het Vlaams Ruraal Netwerk. Deze dag werd afgetrapt met een bevraging naar hun tevredenheid met onze activiteiten en eventuele verbeterpunten. Deze resultaten van de enquête en de brainstorm werden dan ook meegenomen in deze evaluatie en dienen eveneens voor de planning van 2010.

Wij danken iedereen voor deze waardevolle bijdragen en inzet om onze werking op steeds hoger echelon te brengen. Als coördinator dank ik ook de teamleden van het Vlaams Ruraal Netwerk voor hun niet aflatende inzet en enthousiasme. Alexander, Hilde en Koen: het is een plezier om met jullie te kunnen werken!

Veel leesplezier,

Nele Vanslebrouck
Coördinator Vlaams Ruraal Netwerk
Januari 2010

Doelstellingen 2009

Op basis van de interne evaluatie van het werkjaar 2008 schoven we begin 2009 volgende speerpunten naar voren:¹

- Het Vlaams Ruraal Netwerk stelt een **asoverschrijdende benadering** van het PDPO II centraal in haar werkplan van 2009. Dé meerwaarde van de werking van het Vlaams Ruraal Netwerk ligt onzes inziens net in het samenbrengen van plattelandspartners over de grenzen van de maatregelen en assen heen.
- Het Vlaams Ruraal Netwerk spitst zich in haar werking van 2009 toe op het bevorderen van de **kruisbestuiving** tussen de verschillende plattelandspartners, en met name tussen de verschillende beheersdiensten van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013.

Om deze doelstellingen te bereiken werkte het Vlaams Ruraal Netwerk in 2009 rond drie grote pijlers: organisatie, communicatie en ondersteuning. De belangrijkste krachtlijnen vindt u hieronder terug.

Organisatie

Studiedagen

Het Vlaams Ruraal Netwerk plant de organisatie van vier studiedagen voor het grote publiek.

Vormingsmomenten

Naast algemene studiedagen plant het Vlaams Ruraal Netwerk ook diverse vormingsactiviteiten. Deze kunnen op vraag van plattelandsactoren (mede-)georganiseerd worden.

Studiebezoeken / uitwisselingen

Om de Vlaamse en internationale samenwerking mee te bevorderen plant het Vlaams Ruraal Netwerk binnen- en buitenlandse studiebezoeken waarbij projecten in de praktijk worden bezocht.

“Kennismarkten”

Hierbij denken we aan de organisatie van interne communicatiemomenten (soort kennismarkten) waarbij een bepaald aspect van het PDPO II door de betrokken administratie aan de collega's van hoofd- en buitendiensten wordt uitgelegd.

Communicatie

De website moet een werkinstrument worden

Om de aantrekkelijkheid en de nieuwswaarde van de website nog te verhogen staat zowel een inhoudelijke als een structurele uitbouw op stapel. Zo kan de website een eerste werk- en zoekinstrument worden voor de Vlaamse en internationale plattelandsactoren. Hiermee kan haar functie als doorwijsinstrument en eerste aanspreekpunt ook verder ontwikkeld worden.

Publicaties

In 2009 wordt gekozen voor een asoverschrijdende benadering van de **nieuwsbrieven**. Waar mogelijk wordt dit thema gelinkt aan de organisatie van een studiedag of overlegmoment. Naast de periodieke verspreiding van nieuwsbrieven plant het Vlaams Ruraal Netwerk een verdere uitbreiding van de informatieverspreiding via uitgebreide versies van artikelen op de website, flash-info's, speciale bijlagen, ... Andere geplande publicaties zijn **brochures en studies**.

¹ Uit het actieplan voor het werkjaar 2009 (v. februari 2009).

Communicatie- en promotiemateriaal

Via een goedgevoerde promotie kan het Vlaams Ruraal Netwerk haar bekendheid op het Vlaamse platteland en bij de Vlaamse plattelandsactoren nóg verhogen. Hierbij denken we onder andere aan: het deponeren van het logo, aankopen van promotiemateriaal (potloden, blocnote, ...), ...

Transnationale ondersteuning (door deelname en door communicatie)

Hierbij wordt niet alleen de Vlaamse werking in binnen- en buitenland bekend gemaakt en worden buitenlandse groepen op ad hoc-basis ontvangen, maar speelt het Vlaams Ruraal Netwerk ook een trekkende rol in de transnationale samenwerkingsprojecten. Als vertegenwoordiger van het PDPO en als Belgisch aanspreek punt neemt het Vlaams Ruraal Netwerk ook actief deel aan vergaderingen en conferenties.

Realisaties 2009

Organisatie

Studiedagen

In 2009 werden vier studie- en informatiedagen georganiseerd. Hierbij werd de asoverschrijdende benadering van PDPO II-problematieken zo ver mogelijk doorgetrokken: twee van de vier studiedagen hadden een algemeen asoverschrijdend thema. Een derde studiedag had het "Vlaams Landbouwinvesteringsfonds" als onderwerp en een vierde bijeenkomst was gericht op de Vlaamse Leadergroepen. Nadat we in 2008 hun opstartende werking zo goed mogelijk ondersteunden, trachtten we via deze studiedag de samenwerking met de Waalse Leadergroepen te bevorderen.

Een verslag van alle activiteiten georganiseerd door het Vlaams Ruraal Netwerk vindt u terug op onze website. De onderstaande teksten werden hier dan ook bijna integraal uit overgenomen.

1: Studiedag "Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds: ten dienste van land- en tuinbouw" (9 januari – 207 aanwezigen – publicatie – persbericht – verslag verschenen in Boer & Tuinder)

Op 9 januari 2009 richtte het **Vlaams Ruraal Netwerk** de spotlights van de landbouwbeurs Agriflanders op het (Vlaams) Landbouwinvesteringsfonds. Deze datum en het onderwerp van de studiedag waren niet lukraak gekozen: in 2009 was het 125 jaar geleden dat een landbouwadministratie het leven zag. Sindsdien konden de land- en tuinbouwers beroep doen op kredietverlening van de overheid (vanaf 1961 via het Landbouwinvesteringsfonds – LIF – na 1993 via het Vlaams landbouwinvesteringsfonds – VLIF).

Doorheen deze lange geschiedenis vormde deze kredietverlening een flexibel instrument om in te spelen op nieuwe uitdagingen. Nu nog is dit dé voornaamste maatregel in het huidige, door de Europese Unie gefinancierde, programma voor plattelandontwikkeling in Vlaanderen (PDPO II).

Op de studiedag "**Het Landbouwinvesteringsfonds: ten dienste van land- en tuinbouw**" haalden diverse sprekers uit de Vlaamse land- en tuinbouwsector en uit de Vlaamse en Europese administratie de verwezenlijkingen en de voor- en nadelen van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds aan. Hierbij werd niet alleen het verleden onder de loep genomen, maar ook aan de toekomst gedacht. Tezelfdertijd werd de publicatie "**De zichtbare hand aan de ploeg...**" aan het grote publiek voorgesteld.

Deze gelegenheid werd ook aangegrepen om afscheid te nemen van ir. *Gilbert Van den Bremt*, tot eind 2008 hoofd van de afdeling Structuur en Investerings (Agentschap voor Landbouw en Visserij) die instaat voor de goede werking van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds. Zijn jarenlange opgebouwde expertise vormde dan ook de rode draad doorheen het panelgesprek.

Onder de deskundige leiding van moderator *Jacques van Outryve* leidde prof. dr. *Yves Segers* het gesprek in met een kort overzicht van de geschiedenis van het Landbouwinvesteringsfonds. Daarna legde Gilbert Van den Bremt de belangrijkste verordeningen in het landbouwstructuurbeleid uit. *Joël Vandamme* ging in op de evolutie in de Europese lidstaten. *Piet Vanthemsche* was de ideale gesprekspartner om in te gaan op de Vlaamse situatie. Met *Claire Bosch* kwam ook de agrovoedingssector in Vlaanderen aan het woord. *Lucas van Dessel* tenslotte verwoordde de gevoelens van de jonge Vlaamse land- en tuinbouwers.

Het panelgesprek werd opgefleurd door de vertoning van enkele korte (animatie-)filmpjes die de evolutie van de Vlaamse land- en tuinbouw in de laatste eeuw perfect illustreerden.

Nadat Gilbert Van den Brecht nog een kort afscheidwoord had uitgesproken, sloot *Joris Relaes* de studiedag af.

2: Studiedag “Op naar een duurzaam Vlaams platteland” (17 juni – excursie + workshop – 67 aanwezigen)

Voormiddag: excursie

Ons eerste bezoek vond plaats bij de melkveehouder **Benny Van Nevel**. Hij was één van de tien melkveebedrijven uit het Brugse Ommeland die meewerkte mee aan het Leader+ project ‘Sterk met melk’. In dit project werd de duurzaamheidster uitgetest op zijn bedrijf. Volgende thema’s werden bestudeerd: watergebruik, energiegebruik, bodem-plant-diersysteem, dierenwelzijn, landschapsbeheer, arbeidsefficiëntie, productiviteit en rendabiliteit. De deelnemende bedrijven kregen een score voor elk criterium dat dan vergeleken werd met de andere bedrijven. Zo kon elk boer uitmaken wat de negatieve en positieve punten op het bedrijf waren.

Tijdens de rondleiding legde Benny Van Nevel uit hoe hij door deelname aan het project meer bewust omging met energie- en watergebruik. Bij de verbouwing van de melkstal werd dan ook geopteerd voor een arbeidsefficiënt melksysteem. Verder was de ligruimte van de koeien aangepast zodat ook het dierenwelzijn verbeterde. De samenkomsten met de melkveehouders in kader van het project waren ondertussen al afgelopen maar de boeren wisten elkaar nog steeds te vinden en winnen nog regelmatig advies bij elkaar in. Het project resulteerde dus niet enkel in voordelen voor de bedrijfsvoering maar verbeterde ook de band tussen boeren in de streek.

Daarna gingen we verder naar **hof dhaezenburg**. Daar maakten we dadelijk gebruik van de ontvangstruimte die gerealiseerd werd dankzij het Leader+ project. Bij een kopje koffie lichtte de boerin des huizes toe hoe ze samen met haar echtgenoot het melkveebedrijf runde en hoe ze geleidelijk overgestapt is naar ‘verbreding’ op het bedrijf. Ze hebben ook deelgenomen aan het Interreg III-project “Duurzame bedrijfsvoering”. In dit project werd onder andere gewerkt rond een verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, bemesting en dierenvoeding, maar ook rond arbeidsorganisatie, energieverbruik, waterverbruik en dergelijke meer. Op het bedrijf trof men economische, ecologische en sociale duurzaamheid aan. Ecologische duurzaamheid werd aangetoond door de aanwezigheid van de houtpelletkachel en door het feit dat een landschapsbedrijfsplan opgesteld werd. Economische duurzaamheid werd reeds een 10-tal jaar geleden geïntroduceerd op het bedrijf door naast de ‘gewone’ bedrijfsvoering ook voor verbreding te kiezen zoals hoefveterisme, ontvangst van groepen en zorgboerderijen. De motivatie om als zorgboer op te treden haal je uit de tevredenheid van de gasten die in kader van deze sociale vorm van duurzaamheid op het bedrijf verblijven. Verder maakt het bedrijf ook deel uit van een netwerk bezoekboerderijen. Door daarvoor te kiezen helpen ze het imago van de landbouw te verbeteren en komen zij zelf ook in contact met meerdere mensen. Tot slot bezochten we de melkcarrousel. Door de installatie hiervan werd de arbeidsefficiëntie verhoogd zodat er meer tijd vrijkwam voor al de nevenactiviteiten op het bedrijf.

Op beide bedrijven werd duidelijk geïllustreerd hoe de melkveehouder aandacht besteed aan alle aspecten die met duurzaamheid te maken hebben en dat economische duurzaamheid altijd samen gaat met sociale en ecologische duurzaamheid. Een rendabel bedrijf zal enkel blijven bestaan wanneer dit gerund wordt door sociaal geëngageerde mensen met hart voor de natuur.

Namiddag: workshop

- Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (Leen Bas, Departement Landbouw en Visserij)
- Een vrijwilligersdienst voor vervoershulp voor plattelandsbewoners (Christelle Théâte & Véronique Cornette, GAL Pays des Tiges et Chavées)
- Project “Boer zoekt buur voor zonnepanelen” (Gerwin Verschuur, Schepje Leven)
- Duurzame bedrijfsvoering en teelt op land- en tuinbouwbedrijven (Erwin De Rocker, Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen).

3: Studiedag “Foire à la Coopération – Samenwerkingsbeurs” voor de Vlaamse en Waalse Leadergroepen, i.s.m. Réseau Rural Wallon (28 oktober – 55 aanwezigen)

Op woensdag 28 oktober 2009 trokken een tiental Vlaamse Leader-experten de taalgrens over om in het Provinciaal Domein van Hélécine hun Waalse collega's te ontmoeten.

Deze eerste bijeenkomst van de Vlaamse en Waalse Leadergroepen, door het [Réseau Rural Wallon](#) en het Vlaams Ruraal Netwerk samen georganiseerd, beoogde het samenbrengen van zoveel mogelijk Leader-geïnteresseerden op een samenwerkingsbeurs. Elke Plaatselijke Groep spreidde publicaties op een tafel uit en stond geïnteresseerden te woord.

Naast deze informele contacten kregen de aanwezigen in de voormiddag ook meer informatie over de Vlaamse en Waalse plattelandsprogramma's in het algemeen en meer specifiek over Leader. Hierbij werd ook ingegaan op de procedures voor interterritoriale samenwerkingsprojecten aan beide zijden van de taalgrens.

De Waalse en Vlaamse programma's en procedures komen op verschillende punten overeen maar kennen ook belangrijke verschillen. Dit heeft niet noodzakelijk een remmend effect op het opstarten van samenwerking – integendeel: voorafgaande kennis van het institutioneel kader waarin de andere partner kan verrassingen tijdens een latere fase voorkomen!

Tijdens de namiddag konden de aanwezigen deelnemen aan twee van drie thematische ronde tafelgesprekken, waarbij gebrainstormd werd over mogelijke samenwerkingen rond duurzaam en ruraal toerisme, landbouw-energie-bos en milieu en mobiliteit. De dag werd afgesloten met een echte “bar rural”.

4: Studiedag “Ruraal erfgoed: knelpunten en kansen” (3 december – 90 aanwezigen)

Bijna dag op dag twee jaar na de lancering van het Vlaams Ruraal Netwerk palmden we opnieuw dezelfde zaal in. Hierbij werden we vergezeld door circa 90 personen die ook iets meer wilden weten over het rurale erfgoed op het Vlaamse platteland – en dan vooral over de knelpunten en kansen die geïdentificeerd kunnen worden.

Als eerste spreker nam **Jules Van Liefveringhe**, Secretaris-Generaal van het Departement Landbouw en Visserij, ons mee op stap door het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007 – 2013 (PDPO II). Hierbij stond hij langer stil bij die maatregelen die op ruraal erfgoed betrekking (kunnen) hebben. Tot slot stelde hij een aantal open vragen waardoor hij de bal in het kamp van de andere sprekers legde. Hen werd namelijk gevraagd om vanuit hun eigen achtergrond een antwoord op de open vragen te geven en de kansen en knelpunten voor het Vlaamse rurale erfgoed te identificeren.

Als tweede nam **Johan Verstrynghe**, afdelingshoofd Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling bij Departement Landbouw en Visserij, het woord. Hij behandelde het rurale erfgoed vanuit de landbouwachtergrond en besprak de knelpunten en kansen voor de agrarische bedrijfsvoering. De ‘waarom’, ‘wie’, ‘waar’ en ‘hoe’ het ruraal erfgoed moet beschermd worden vormden de rode draad doorheen zijn presentatie.

Frank Debeil van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) bekeek het onderwerp vanuit de landinrichting. Hij stelde eerst de VLM voor en daarna besprak hij het instrumentarium voor de inrichting van het landelijk gebied, meerbepaald ruilverkaveling, landinrichting en natuurinrichting. Om de uitgenodigden een goed beeld te geven over onroerend erfgoed gaf Frank nog praktijkvoorbeelden van een aantal projecten. Hij eindigde met de beheersovereenkomsten omtrent onroerend erfgoed.

De voorlaatste spreker van deze voormiddag was **Els Hofkens**. Zij is afdelingshoofd Onderzoek Bouwkundig erfgoed en Landschap bij het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE). Zij begon haar presentatie

met een standpunt over wat ruraal erfgoed is. Aan de hand van foto's werd snel duidelijk hoe divers de lading is die door dit ene begrip wordt gedekt. Daarna werden de beleidsdoelstellingen, knelpunten en kansen aangehaald.

Yves Segers van het Centrum Agrarische Geschiedenis had als taak alle voorafgaande standpunten te analyseren en algemene conclusies te trekken. Een eerste conclusie betreft het begrip ruraal erfgoed zelf: net zoals de andere sprekers startte ook Yves Segers met een definitie van het begrip. Hierbij nam hij ook het cultuurhistorische erfgoed onder de loep. Tot slot overliep hij de knelpunten en kansen voor ruraal erfgoed binnen Vlaanderen. De slotsom? Er zijn veel knelpunten en bedreigingen, maar nog meer kansen. Om die laatste aan te pakken is er evenwel dringend nood aan meer samenwerking, meer kennisvergaring en meer informatiedoorstroming.

Vormingsmomenten

Tijdens het werkjaar 2008 gaven de coördinatoren van As 3 en 4 aan dat ze nood hadden aan vorming en ondersteuning. Het Vlaams Ruraal Netwerk werkte in het voorjaar van 2009, in samenwerking met AgO (Agentschap voor Overheidspersoneel van de Vlaamse overheid) drie voorstellen van op maat te maken leertrajecten uit (één bestaande uit drie modules inzake Belanghebbendenmanagement, een ingekort traject met slechts twee modules en een minimaal traject met enkel masterclasses).

Bij aftoetsing met de coördinatoren bleek dat ze hier geen interesse voor hadden. Hierdoor werd het idee aan de kant geschoven. Het verspreiden van algemene en specifieke informatie gebeurde dan ook enkel via de organisatie van studiedagen (zie hoger) en via diverse publicaties (zie onder).

Studiebezoeken/uitwisselingen

In 2009 organiseerde het Vlaams Ruraal Netwerk diverse binnenlandse studiebezoeken. Buitenlandse excursies werden niet gepland.

Eén van deze excursies werd ingericht voor de buitenlandse collega's van de Rurale Netwerken en het Europees Netwerk voor Plattelandsontwikkeling (31 maart – zie onder). Een andere excursie vond plaats tijdens de ochtendlijke sessie van de studiedag rond duurzaamheid (17 juni – zie hoger). Een derde uitwisseling, specifiek gericht op de Leadergroepen, vormde het centraal thema van de studiedag die samen met het Réseau Rural Wallon werd georganiseerd (zie hoger). Hierbij werden echter geen projecten bezocht.

Tenslotte organiseerde het Vlaams Ruraal Netwerk in samenwerking met het Plattelandsloket van de Provincie Oost-Vlaanderen op 29 september een excursie naar Oostvlaamse plattelandsprojecten. Hieraan namen 50 personen deel.

Een verslag van deze dag werd op de website gepubliceerd en vindt u hieronder terug:

Vanuit het station van Aalter vertrok de bus richting Ertvelde. Gedurende de rit werden er filmpjes getoond die werden verzameld via het project **'Jacht op Super8'**. Dit project heeft in beide Oost-Vlaamse Leadergebieden "Meetjesland, Leie en Schelde" en "Vlaamse Ardennen" spoeltjes verzameld met filmreportages van de jaren '50, '60' en '70. Deze opnames werden gedigitaliseerd en het brede publiek kan nu via een online databank de montages bekijken.

In Ertvelde brachten we een bezoek aan één van de molens van het project **'Malende Molens'** uitgevoerd door het Plattelandscentrum Meetjesland. In dit project zijn tien verschillende partners actief en het project bestaat uit vijf deelprojecten:

- Molenroute: uitwerken van recreatieve en toeristische arrangementen. Er zijn drie aparte molenroutes per fiets ontwikkeld van elk veertig km.
- Molenaarscursussen organiseren.
- Sociale tewerkstelling in onderhoud (schilderen, kalken, herstel van wieken, ...),.
- Educatieve initiatieven: brochure 'Malende molens', ontvangen van schoolgroepen, ...
- Uitvoeren van herstellingswerken door molenmakers zodat de molens terug malen.

Tijdens de middag werden we ontvangen in het **Cultuurcentrum 'De Meet'**. De voormalige dorpsschool werd omgevormd tot een cultureel ontmoetingscentrum. Een As 3-project zorgde voor de ontsluiting. Het project heeft een participatieproces opgezet waarbij de socio-culturele adviesraad van Sint-Laureins, cultureel geïnteresseerde inwoners, omwonenden, (socio-) culturele verenigingen en groepen van diverse leeftijden een visie hebben gecreëerd voor de inrichting van het gebouw.

In het Cultuurcentrum kregen we een enthousiast verhaal te horen van de projectcoördinator, An Jacquemijn, over het project **'Energiesnoeiers gaan de boer op'**. Dankzij het As 3-project en Leader-project in de Vlaamse Ardennen kunnen energiescans uitgevoerd worden bij de zwakste huishoudens op het platteland. Een zeer belangrijk aspect van het project is het sensibiliseren van de mensen voor deze problematiek. Bij de eerste contacten worden de mensen attent gemaakt op bepaalde energiebesparende maatregelen (keuze van licht, hoe men warmteverlies kan vermijden) a.h.v. demomaquettes.

Voor we aan tafel gingen werden we vergast door een toneelvoorstelling van het plattelandstheater in kader van het project **'Laboratorium inzake plattelandsbeleving en –verbreding'**. Dit As 3-project heeft tot doel:

- Verdieping idee plattelandsbeleving door uitwerking van een 'Quickscan plattelandsbeleving'.
- Opzetten van vormende initiatieven ten behoeve van onderwijs, stakeholders, derden.
- Bewustmaking grote publiek door het uitwerken en aanbieden rondreizende toneelvoorstelling rond platteland en landbouwgerelateerde thema's.
- Arrangementen actieve plattelandsbeleving via wandel-GPS aanbieden.

Daarna konden we allen genieten van de lekkere warme beenhesp met groentjes. Het middagmaal werd verzorgd door **CVBA Mmm...Eetjesland**, een samenwerking tussen Meetjeslandse streek- en hoeveproducenten. (As 3-project en Leader-project Meetjesland, Leie en Schelde)

In de namiddag werden we rondgeleid langs de kruidentuintjes van het Leader Meetjesland, Leie en Schelde-project **Netelvuur**. Tien verschillende soorten kruiden werden ter plaatse geteeld, verwerkt en gecommmercialiseerd. Op het bedrijf worden workshop, opendeurdagen en bedrijfsbezoeken georganiseerd. En wie nog zin had kon de dag afsluiten met de Oostvlaamse volkssport **krulbollen**.

“Kennismarkten”

Om de bekendheid van het Vlaams Ruraal Netwerk en de maatregelen van het PDPO II binnen de Vlaamse administratie te verhogen, werd in 2009 gestart met de organisatie van “interne informatiemomenten”, gekoppeld aan de vergaderingen van het Uitvoeringscomité van het PDPO II. Hierbij werd de naam “kennismarkt” vervangen door de term “Ervaringsplatform” – hetgeen de uitwisseling van kennis en ervaring centraal stelt.

Op deze Ervaringsplatformen, bedoeld voor de administraties betrokken bij de uitvoering van het PDPO II (Departement Landbouw en Visserij, Agentschap voor Landbouw en Visserij, Vlaamse Landmaatschappij, Agentschap voor Natuur en Bos) en hun collega's uit de binnen- en buitendiensten werd enthousiast gereageerd.

Op **22 juni** vond het eerste ervaringsplatform plaats. Vier sprekers (Nadine Vantomme – VLM, Beheersdienst As 3 ; Santana Driesen – Plattelandscoördinator Provincie Oost-Vlaanderen ; Davy De Dobbeleer (VLM, Beheersdienst As 4 ; Kristien Vanlommel – Coördinator Plaatselijke Groep Midden-Kempen Beweegt!) lichtten de 42 aanwezigen in over de werking van de derde en vierde As van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013.

Uit de evaluatieformulieren bleek dat deze combinatie tussen “theorie” en “uitvoering in de praktijk” zeker voor herhaling vatbaar was. Op organisatorisch vlak werd wel gevraagd om in het vervolg meer tijd uit te trekken voor deze bijeenkomsten. Bij de inhoudelijke peiling naar mogelijke onderwerpen voor volgende edities stonden volgende maatregelen hoogst gerangschikt:

Gedeelde eerste plaats (7 stemmen): Bedrijfsadviesystemen voor land- en tuinbouwers ; Investerings mbt diversificatie landbouwactiviteiten

Gedeelde derde plaats (6 stemmen): Sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw ; Vestiging jonge landbouwers

Gedeelde vijfde plaats (5 stemmen): Deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen ; Voorlichting en afzetbevordering Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS ; Beheersovereenkomst soortenbescherming ; Beheersovereenkomst water.

Op **17 november** organiseerden we het tweede ervaringsplatform, waarbij de maatregel “Bedrijfsadviessysteem voor land- en tuinbouwers” uit de doeken werd gedaan. Jozef Windels (Agentschap voor Landbouw en Visserij), Jacky Swennen (SBB Bedrijfsdiensten cvba) en Jan Verachtert (landbouwer) lieten zowel de regelgeving, de tot uitvoeringbrenging door de praktijkdiensten als de ervaring van de landbouwer op het vijftienvijftigkoppige publiek los.

De analyse van de evaluatieformulieren toonde nogmaals aan dat dit concept inspeelt op bestaande noden binnen de Vlaamse administratie. De combinatie van verschillende sprekers wordt als zeer positief en leerrijk ervaren. Naar volgende edities toe uitten de deelnemers hun voorkeur voor de behandeling van volgende thema's:

Gedeelde eerste plaats (vier stemmen): Sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw ; Beheersovereenkomst erosiebestrijding ; Beheersovereenkomst water ; Basisvoorzieningen voor economie en plattelandsbevolking

Gedeelde vijfde plaats (drie stemmen): Bebossing landbouwgronden ; Investerings mbt diversificatie landbouwactiviteiten ; Bevordering toeristische activiteiten.

Communicatie

Website Vlaams Ruraal Netwerk

Om de website naar een hoger niveau te tillen namen we ons voor deze in 2009 zowel inhoudelijk als structureel (verder) uit te bouwen.

Op inhoudelijk vlak werd de nieuwswaarde verhoogd via een duidelijker updaten van de beschikbare informatie. Regelmatig werd nieuwe inhoud op de website geplaatst (aankondigingen, oproepen, verslagen van bezoeken en deelnames, verslagen van eigen organisaties, verslagen van vergaderingen, ...). De doorgekregen aankondigingen van activiteiten werden ook steeds in de kalender gepubliceerd. Inspelend op de nood aan transnationale ondersteuning van de Leadergroepen werden alle oproepen tot samenwerkingsprojecten zowel op de website verzameld als via mail doorgestuurd.

De nieuwswaarde van de website werd ook verhoogd door de online-publicatie van artikelen en interviews die in verkorte versie in de nieuwsbrief werden gepubliceerd.

In 2009 voerde Alexander Spriet ook een inhoudelijke analyse van alle webpagina's uit. De aanpassing van de inhoud werd echter verlaat naar de eerste helft van 2010.

Op structureel vlak werden nieuwe afspraken gemaakt inzake de projectendatabank. Ondanks het uitblijven van technische aanpassingen werd een inhoudelijke update uitgevoerd.

In totaal werd de inhoud van de website meer dan wekelijks aangevuld of aangepast. De 71.228 individuele bezoekers, in stijgende lijn doorheen het jaar, tonen aan dat de bekendheid van de website steeds aangroeit.

Publicaties

In 2009 werd gekozen voor een asoverschrijdende benadering van de driemaandelijks **nieuwsbrieven**. Waar mogelijk werd dit thema gelinkt aan een studiedag of overlegmoment. Deze verhoogt op zich al de aantrekkelijkheid van de nieuwsbrieven, omdat men dan makkelijk eens "om het hoekje kan kijken".

Thema maart: duurzaamheid

Thema juni: innovatie en creativiteit

Thema september: ruraal erfgoed

Thema december: kansen van de stad.

De abonnering op deze nieuwsbrieven kende in 2009 een lichte stijging (met een voorkeur voor de digitale versie van de nieuwsbrief).

Naast de periodieke verspreiding van nieuwsbrieven zocht het Vlaams Ruraal Netwerk een verdere uitbreiding van de ruimte beschikbaar voor informatieverspreiding. De geplande "flash info's" en "specials" werden wegens de hoge werkdruk afgevoerd. De publicatie van de uitgebreide versies van de afgenomen interviews en geschreven artikels op de website werd wel doorgevoerd. Hierbij werd in elke nieuwsbrief ook verwezen naar de beschikbaarheid tot meer informatie op de website.

Begin 2009 verscheen de brochure "De zichtbare hand aan de ploeg: innovatie en overheidsinvesteringen in de landbouw en agrovoedingssector in Vlaanderen (19de eeuw – heden)" in het kader van de studiedag rond het (Vlaams) Landbouwinvesteringsfonds. Hiernaast werden geen eigen publicaties meer uitgegeven maar werd enkel meegewerkt aan andere communicatiemiddelen:

- artikel "Boosting rural skill-bases in Belgium", in samenwerking met Réseau Rural Wallon (Rur@I News – Newsletter for the ENRD – December 2009, 7, p. 4)

- artikel "Diversification of Agricultural activities in Flanders" (ENRD Periodical – aanvaard – nog te verschijnen)

- bijdragen aan de brochure "Land- en tuinbouwer als voedselproducent" (Beleidsdomein Landbouw en Visserij – publicatie in het kader van Agribex 2009), agenda 2010 (Beleidsdomein Landbouw en Visserij)

Communicatie- en promotiemateriaal

Tijdens het voorjaar van 2009 werd onderzocht of het noodzakelijk was om het logo van het Vlaams Ruraal Netwerk te deponeren. Na onderzoek van de mogelijkheden werd beslist om dit toch niet te doen.

Door de talrijke aanwezigheid van het publiek op studiedagen werd beslist om opnieuw balpennen van het Vlaams Ruraal Netwerk te bestellen. Daarnaast werden ook nieuwe draagtassen, blocnotes, post-its, muntdoosjes en fleecedekens, allen met het logo van het Vlaams Ruraal Netwerk op, besteld. Om de technische mogelijkheden van het Vlaams Ruraal Netwerk te verhogen werden ook draagbare microfoons en "laptop presenters" aangekocht.

Transnationale ondersteuning

Het Vlaams Ruraal Netwerk ondersteunt de transnationale werking van de maatregelen van het PDPO II op verschillende manieren en niveaus: als actief lid, als co-organisator, als deelnemer en als beantwoorder van ad hoc-vragen.

Eerst en vooral neemt het Vlaams Ruraal Netwerk in eigen naam en als Belgisch aanspreekpunt deel aan de bijeenkomsten van zowel het **Coordination Committee** (19/5, 9/12) als het **Leadersubcommittee** (28/4, 25/11) van het European Network for Rural Development. In het verlengde hiervan heeft het Vlaams Ruraal Netwerk zich ook geëngageerd voor deelname aan minstens één van de in 2010 op te richten **werkgroepen (met name "Innovative/experimental character of Leader")**.

Daarnaast werkt het Vlaams Ruraal Netwerk actief mee aan de bijeenkomsten van de **Nationale Rurale Netwerken**. In 2009 werd vijf maal vergaderd (februari (Praag), april (Brussel), juni (Sevilla), september (Boedapest), december (Brussel)). Eind 2009 werden een aantal **werkgroepen** opgericht, waarbij het Vlaams Ruraal Netwerk zich reeds actief inzette voor de technische werkgroep "Social Farming".

De bijeenkomst op 1 april 2009 werd **gehost** door het Vlaams Ruraal Netwerk, waarbij de agenda samen met het Réseau Rural Wallon werd voorbereid. De dag ervoor had het Vlaams Ruraal Netwerk een **excursie** naar het Leadergebied Pajottenland aan de geïnteresseerde buitenlandse collega's aangeboden. Het verslag van deze tweedaagse werd op de website gepubliceerd:

"Op 30 en 31 maart 2009 organiseerde het European Network for Rural Development een Capacity Building for National Rural Networks Seminar te Brussel. Omdat hierop vertegenwoordigers van onder andere alle Europese Rurale Netwerken uitgenodigd waren, werd hieraan een vergadering van de Nationale Rurale Netwerken gekoppeld.

Het Waals Ruraal Netwerk en het Vlaams Ruraal Netwerk werden door het European Contact Point gevraagd om de Europese collega's op 31 maart en 1 april op te vangen. Hier gingen we graag op in.

Op 31 maart vertrokken we met een zestigtal personen (Nationale Rurale Netwerken en mensen van de Europese Commissie) op **excursie** naar het Vlaamse Leadergebied Pajottenland. Hierbij bezochten we eerst en vooral het *Volksinstrumentenmuseum* en het Natuureducatiecentrum *Paddenbroek* in Gooik. Nadien reden we door naar het Provinciaal Proefcentrum Kleinfruit te Pamel, waar *Yves Hendrickx* ons informeerde over de werking van het Proefcentrum en *Jos Huwaert* meer vertelde over de werking van de Plaatselijke Groep Pajottenland+. Na een lekker diner met Vlaamse streekproducten keerden we terug naar Brussel.

De volgende dag stond immers een drukke vergadering van de Nationale Rurale Netwerken op het programma. Deze bijeenkomst van vijftig collega's uit 22 Europese landen vond plaats in het Ellipsgebouw te Brussel, waar onder andere het Vlaams Ruraal Netwerk gehuisvest is. De vergadering zelf werd vakkundig geleid door Cécile Schalenbourg van het Waals Ruraal Netwerk."

Ten derde nam het Vlaams Ruraal Netwerk in 2009 actief deel aan de inhoudelijke uitwerking van de "**Peri Urban Leader Conference**" (Le Mans, december 2009). Door overlapping met onze eigen studiedag op 3 december 2009 was het echter onmogelijk aan deze tweedaagse conferentie deel te nemen. Aan de Vlaamse delegatie werd gevraagd een verslag voor onze website te schrijven.

Ten vierde was het Vlaams Ruraal Netwerk **aanwezig** op diverse binnen- en buitenlandse studiedagen en conferenties, onder andere het Leaderseminarie in Levi (Finland, maart) en het Capacity Building Seminar van DG AGRI (Brussel, maart).

Tenslotte ging het Vlaams Ruraal Netwerk in op de ad hoc-vraag van **ontvangst** van een Poolse Leadergroep (oktober 2009) en de ad hoc-vraag om input voor een activiteit van DG AGRI.

Lessen uit het verleden: aandachtspunten voor de toekomstige werking

Op basis van de werking in 2009 en de interne en externe analyses ziet het Vlaamse Ruraal Netwerk volgende positieve en verbeterpunten die naar de toekomstige werking worden meegenomen:

Positieve en verbeterpunten uit de werking van 2009 (interne evaluatie door Vlaams Ruraal Netwerk en Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid)

- op het vlak van organisatie van activiteiten

- De keuze voor een **asoverschrijdende benadering** van activiteiten (studiedagen 1, 2 en 4 en excursie) zorgde ervoor dat een breder publiek werd aangesproken. Door dit bijeenbrengen van verschillende actoren merkten we een groeiende wil tot samenwerking op en kreeg het Vlaams Ruraal Netwerk een bredere bekendheid. Dit uitte zich onder andere ook in het aantal bezoekers van de website en het aantal abonnementen op de nieuwsbrief.
- De organisatie van vier studiedagen voor het grote publiek is meer dan voldoende. Hierbij werd, op basis van de aanbevelingen uit 2008, gelet op een **afwisseling** tussen de formats en lengte van deze studiedagen. De combinatie van een informatiemoment met een excursie (praktijkbezoek) draagt de voorkeur van de deelnemers weg en moet – in de mate van het mogelijke – zeker herhaald worden.
- Het **vooraf bijeenroepen** van de sprekers (zoals gebeurde bij de eerste en laatste studiedag van 2009) had een merkbaar positief effect op de inhoud en effectiviteit van de studiedag zelf. Ook het gebruik van een moderator kan hierbij bevorderend werken. Houd er wel rekening mee dat hier veel voorbereidend werk in kruipt!
- **Co-organisatie van activiteiten** (zoals bij de excursie met de provincie Oost-Vlaanderen) kan wegens de meerwaarde zeker herhaald worden. Hierbij wordt ook een breder publiek aangesproken dan dat het Vlaams Ruraal Netwerk normaal gezien kan bereiken. Een mogelijk nadeel is de noodzaak aan een duidelijk engagement van de provincie in kwestie.
- Voor de organisatie van **studiebezoeken** en uitwisselingen in binnen- en buitenland moeten we verder kijken dan de actoren uit Assen 3 en 4. Ook de stakeholders uit de andere assen van het PDPO II hebben nood aan dergelijke bezoeken.
- Via de organisatie van interne informatiemomenten verhoogde het Vlaams Ruraal Netwerk zowel haar eigen bekendheid als het inzicht in de maatregelen van het PDPO II. Deze **ervaringsplatformen** moeten zeker behouden blijven, en kunnen indien mogelijk uitgebreid worden naar onze externe stakeholders via een rondgang langs Vlaamse gemeenten. Tot nog toe werden de verslagen van deze “interne” samenkomsten niet via de website publiekelijk gemaakt. Vanaf 2010 (en met terugwerkende kracht) wordt hier wel online ruimte voor vrijgemaakt.
- Het Vlaams Ruraal Netwerk moet (in de mate van het mogelijke) meer inspelen op activiteiten die reeds door derden worden georganiseerd, bvb. Dag van de Landbouw.

- op het vlak van communicatie

- Het is duidelijk dat er nog veel werk is aan de **website**. Begin 2010 wordt bekeken of deze niet volledig opnieuw gemaakt kan worden, waarbij de huidige beperkingen in de mate van het mogelijke worden opgelost.
- Op inhoudelijk vlak blijven we struikelen over de beperkte doorstroming van informatie van derden om op de website te plaatsen (inhoud, oproepen, agendapunten, ...). Hier moet in 2010 een oplossing voor gezocht worden.
- In 2010 wordt het tijd voor een aantal tussentijdse **publicaties** rond het PDPO II. Deze kunnen dan ook via de website verspreid worden.
- Op het vlak van communicatie kan de aandacht voor (activiteiten van) het Vlaams Ruraal Netwerk verhoogd worden door het smeden van nauwere banden met de **vakpers**. In 2010 wordt hier actie rond ondernomen.

Positieve en verbeterpunten uit de enquête ingevuld door de stakeholders

Uit de analyse van de ontvangen tevredenheidsenquêtes bleek dat zowel de kennis als de verwachtingen van het Vlaams Ruraal Netwerk sterk uiteen liepen. Toch konden enkele algemene opmerkingen worden onderkend:

- De asoverschrijdende benadering van het PDPO II wordt enthousiast onthaald. Hierbij wordt een **“doelstellingsgerichte aanpak met asoverschrijdende uitwerking”** voor de komende werking voorgesteld.
- De stakeholders verwachten dat het Vlaams Ruraal Netwerk, naast het verderzetten van de vaste items, een **platform** voor kennisuitwisseling vormt. Hierbij moet de aandacht niet enkel naar de organisatie van eigen activiteiten gaan maar vraagt men om met partners samen te werken voor bepaalde deelopdrachten.
- Op de vraag naar een eventuele nood aan “thematische werkgroepen” verwezen diverse stakeholders naar de onduidelijkheid over de rol van het **IPO** (Interbestuurlijk Plattelandsoverleg). Deze onduidelijkheid over de taakverdeling en wederzijdse doelstellingen dient zo spoedig mogelijk opgelost te worden.

- op het vlak van organisatie van activiteiten

- Op het vlak van organisatie loofden de invullers van de enquête de prima praktische organisatie van de activiteiten, waarbij steeds aandacht is voor een goede afwisseling van vormen, geografische spreiding en de aanwezigheid van voldoende netwerkmomenten.
- Toch uitten zij hun nood aan meer bezoeken op het terrein, de organisatie van **interactievere** activiteiten (workshops, ervaringsuitwisseling tussen actoren, inhoudelijke discussies en vormingsmomenten).
- Als thema's voor de toekomst werden het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie en de voorbereiding van **PDPO III** genoemd.
- De ervaringsplatformen werden door de deelnemers als zeer nuttig beoordeeld, waarbij de mogelijkheid om snel kennis op te doen als het grote pluspunt werd ervaren.

- op het vlak van communicatie

- Uit de analyse van de ingevulde enquêtes blijkt dat de **nieuwsbrieven** van het Vlaams Ruraal Netwerk inhoudelijk nog kunnen verbeteren. Naast het loven van de goede layout en het terugkomende vaste schema vragen de stakeholders naar het behandelen van een bredere scope (niet enkel PDPO II) en het aanhalen van inspirerende voorbeelden uit het buitenland.
- Ook de **website** werd kritisch beoordeeld. Ondanks de eenvoudige layout, die positief wordt beoordeeld, vraagt men om te werken aan een “website met ambitie”, waarbij structuur centraal staat en de projectendatabank gebruiksvriendelijker wordt opgesteld.